

MOTERŲ IŠSILAISVINIMAS PER ISLAMĄ

Šiandien žmonės mato, kad moterys yra išsilaisvinusios Vakaruose ir kad moterų išsilaisvinimo judėjimas prasidėjo 20 amžiuje. Iš tikrųjų, moterų išsilaisvinimo judėjimas buvo pradėtas ne moterų, bet buvo atskleistas Dievo žmogui septintame amžiuje per Muhammedą (Ramybė Jam), kuris yra žinomas kaip paskutinis islamo Pranašas. Koranas ir Pranašo Tradicijos (Hadith arba Sunnah) yra šaltiniai, iš kurių kyla kiekvienos musulmonės moters teisės ir pareigos.

I. Žmogaus teisės.

Islamas prieš 14 amžių padarė moteris lygiai atsakingas Dievui už Jo garbinimą ir šlovinimą-neuždėdamas jokių ribų jos moraliniam progresui. Islamas taip pat įtvirtino moters prigimtinę lygybę vyrui.

Tauriajame Korane, pirmoje skyriaus „Moteris“ eilutėje Allahas sako: **„O, žmonija! Būkite rūpestingi savo pareigoms jūsų Viešpačiui, Kuris sukūrė jus iš vienos sielos ir iš jos išvedė jai draugę ir iš jų dviejų pasklido visur daugybė vyrų ir moterų. Būkite rūpestingi savo pareigoms Allahui, Kuriame jūs reikalaujate (savo teisių) iš vienas kito, ir nenutraukite giminystės ryšių. Neabejotinai, Allahas Visada yra Visa apie jus Stebintis.“**

(Šv.Koranas-4:1)

Kadangi tiek vyrai, tiek ir moterys kilo iš tos pačios esencijos, jie iš prigimties yra lygūs. Moterys negali būti iš prigimties blogos (kaip kai kurios religijos tiki) arba, tokiu atveju, blogi būtų ir vyrai.

Taip pat ir lytis negali būti pranašesnė viena už kitą, nes tai prieštarautų lygybei.

II. Civilinės teisės.

Moterys yra skatinamos islame prisidėti savo nuomonėmis ir idėjomis. Yra daugybė Pranašo (Ramybė Jam) perdavimų, kurie pažymi, kad moterys užduodavo klausimus teisiai jam ir siūlydavo savo nuomones religiniais, ekonominiais ir socialiniais klausimais.

Musulmonė moteris renkasi sau vyrą ir pasilieka savo vardą po vedybų.

Musulmonės moters liudijimai yra svarūs teisiniuose ginčiuose. Iš tikro, srityse, su kuriomis moterys yra labiau susipažinusios, jų parodymai yra galutiniai.

III. Socialinės teisės.

Pranašas Muhammedas sakė: „Žinių siekimas yra kiekvienam musulmonui įpareigojimas, tiek vyrui, tiek ir moteriai.“ Tai apima tiek ir Korano bei Hadith žinias, tiek ir kitokias žinias. Vyrai ir moterys abu turi sugebėjimą mokytis ir suprasti. Kadangi taip pat jų pareiga yra skatinti gerą elgesį ir smerkti blogą elgesį visose gyvenimo sferose, musulmonės moterys privalo įgyti atitinkamą išsilavinimą, kad atliktų šią pareigą pagal savo natūralius talentus ir interesus.

Nors namų išlaikymas, aprūpinimo tiekimas yra jos vyro svarbiausia pareiga, ir vaikų gimdymas, auginimas ir mokymas tarp pirmųjų ir labai aukštai vertinamos moters rolės, jei ji turi sugebėjimų dirbti už namų sienų bendruomenės gerovei, ji gali taip daryti iki kol jos šeimyninės pareigos yra atliekamos.

Islamas pripažįsta ir puoselėja natūralius skirtumus tarp vyrų ir moterų, nepaisant jų lygybės. Kai kurie darbai labiau tinka vyrams ir kiti-moterims. Tai jokiū būdu nesumenkina kiekvieno pastangų bei naudos. Dievas atlygins abiem lytims lygiai už jų darbų vertę, nors jos nebūtinai užsiėmė ta pačia veikla.

Apie motinystę Pranašas Muhammedas (Ramybė Jam) sakė: „Dangus guli po motinų pėdomis.“ Tai reiškia, kad visuomenės sėkmė gali būti atsekama pagal motinas, kurios ją užaugino. Pirmoji ir didžiausia įtaka asmeniui ateina iš saugumo, prisirišimo ir mokymo pojūčio, gaunamo iš motinos. Dėl šios priežasties moteris, turinti vaikų, privalo būti išsilavinusi ir dora tam, kad būtų sumani motina.

IV. Politinės teisės.

Teisė, moteriai suteikta Dievo prieš 1400 metų, yra teisė balsuoti. Svarstant viešus reikalus, moteris gali pareikšti savo nuomonę ir dalyvauti politikoje. Vienas pavyzdys, papasakotas Korane (60:12) yra toks, kad Pranašui Muhammedui (Ramybė Jam) buvo pasakyta, kad kada tikinti moteris ateina pas jį ir prisiekia islamui ištikimybę, jis privalo priimti jos priesaiką. Tai įtvirtino moterų teisę rinkti savo lyderį ir viešai tai skelbti. Abdur-Rahman Ibn Auf pasitarė su daugybe moterų prieš rekomenduodamas Uthman Ibn Affan užimti kalifo pareigas. Galiausiai islamas nedraudžia užimti moterims svarbius vyriausybės postus.

V. Ekonominės teisės.

Taurusis Koranas teigia:

„Pagal Jį, Kuris sukūrė vyrus ir moteris; Iš tiesų, jūsų pastangos ir darbai yra skirtingi (besiskiriantys tikslais ir priežastimis).“

(Šv.Koranas-92:3-4)

Šiomis eilutėmis Dievas skelbia, kad jis sukūrė vyrus ir moteris būti skirtingais, su unikaliomis rolėmis, funkcijomis ir sugebėjimais. Visuomenėje yra darbų pasidalijimas, taip pat ir šeimoje; kiekvienas narys turi skirtingas pareigas. Iš esmės islamas laikosi požiūrio, kad moterims yra pavesta auklėjimo rolė, o vyrams-rūpintojo rolė. Todėl moterims yra suteikiama finansinio išlaikymo teisė.

Taurusis Koranas teigia:

„Vyrų yra moterų saugotojai ir išlaikytojai, kadangi Allahas padarė kai kuriuos iš jų pranokstančius kitus ir kadangi jie leidžia savo turtą (moterims išlaikyti)...“ (Šv.Koranas-4:34)

Šis globojimas ir didesnė finansinė atsakomybė, kuri yra suteikta vyrui, reikalauja, kad jie teiktų moterims ne tik piniginį išlaikymą, bet taip pat ir fizinę apsaugą bei švelnų ir pagarbų elgesį.

Musulmonė moteris turi teisę uždirbti pinigus, teisę į savo pačios nuosavybę, sudaryti teisėtas sutartis ir tvarkyti visą savo turtą taip, kaip ji pageidauja. Ji gali turėti savo pačios verslą ir niekas neturi jokių pretenzijų į jos uždarbį, įskaitant ir jos vyrą. Koranas teigia:

„Ir negeiskite dalykų, kuriais Allahas kai kuriuos iš jūsų padarė pranašniais už kitus. Nes vyrams yra atlygis už tai, ką jie uždirbo, (ir taip pat) moterims yra atlygis už tai, ką jos uždirbo, ir pašykite Allaho Jo Dosnumo. Neabejotinai, Allahas yra Visa Žinantis apie viską.“
(Šv.Koranas-4:32)

Moteris paveldi iš savo giminaičių. Koranas teigia:

„Vyrams yra dalis to, ką tėvai ir giminės palieka, ir moterims yra dalis to, ką tėvai ir giminės palieka, nesvarbu, ar tai būtų daug, ar mažai-teisėta dalis.“

(Šv.Koranas-4:7)

VI. Žmonos teisės.

Taurusis Koranas teigia:

„Ir tarp Jo ženklų yra tai, kad Jis sukūrė jums žmonas iš tokių kaip jūs, kad jūs galėtumėte gyventi su jomis ramybėje, ir Jis nustatė tarp jūsų švelnumą ir malonę. Iš tiesų, tame iš tikrųjų yra ženklų žmonėms, kurie mąsto.“

(Šv.Koranas-30:21)

Todėl santuoka yra ne tik fizinė ar emocinė būtinybė, bet, tiesą sakant, ženklas iš Dievo! Tai yra abipusių teisių ir pareigų, pagrįstų dievišku

vadovavimu, santykiai. Dievas sukūrė vyrus ir moteris su papildančiomis viena kitą prigimtimis, ir Korane Jis nustatė įstatymų sistemą, kad palaikytų harmoningą sąveiką tarp lyčių.

„...Jos yra jūsų drabužiai ir jūs esate drabužiais joms.“
(Šv.Koranas-2:187)

Apranga suteikia fizinę apsaugą ir apdengia kūno grožį ir trūkumus. Taip pat yra manoma ir apie sutuoktinius. Kiekvienas saugo kitą ir paslepia sutuoktinio trūkumus bei girtinus dalykus.

Kad puoselėtų meilę ir saugumą, kuri kyla iš santuokos, musulmonė žmona turi įvairių teisių. Pirmoji žmonos teisė yra gauti *mahr*, dovaną iš vyro, kuri yra dalis santuokos susitarimo ir reikalaujama santuokos teisėtumui.

Kita žmonos teisė yra išlaikymas. Nepaisant turto, kurio ji gali turėti, jos vyras yra įpareigotas aprūpinti ją maistu, pastoge ir apranga. Tačiau jis nėra verčiamas išlaidauti už jo galimybių ribų ir jo žmonai nesuteikiama teisė į nesaikingus reikalavimus. Koranas teigia:

„Leiskite pasiturinčiam vyrui leisti pagal jo išteklius, ir vyrui, kurio resursai yra apriboti, leiskite jam leisti pagal tai, kiek Allahas jam davė. Allahas neužkrauna naštos jokiam asmeniui daugiau, nei Jis jam davė. Allahas atlygins po vargo, palengvėjimu.“
(Šv.Koranas,-65:7)

Dievas mums sako, kad vyrai yra moterų saugotojai ir jiems yra suteikiamas vadovavimas šeimai. Jo pareiga paklusti Dievui prasiplečia iki vadovavimo savo šeimai visada paklusti Dievui.

Moters teisės taip pat tęsiasi už materialių poreikių. Ji turi teisę į švelnų elgesį. Pranašas (Ramybė Jam) sakė: „Tobuliausi tikintieji yra tie, kurie geriausiai elgiasi. Ir geriausi iš jūsų yra tie, kurie yra geriausi savo žmonoms.“ Dievas mums sako, kad Jis sukūrė draugus ir nustatė tarp jų meilę, malonę ir ramybę. Tiek vyrai, tiek ir moterys turi draugijos poreikį ir seksualinių poreikių, o santuoka yra sukurta išpildyti tuos poreikius.

VII. Žmonos pareigos.

Su teisėmis ateina ir pareigos. Todėl žmonos taip pat turi tam tikrų pareigų savo vyrams. Koranas teigia:

„...Teisingos moterys yra nuoširdžiai paklusnios, ir privalo saugoti savo vyrų teises jiems nesant, nes Allahas reikalauja, kad jie saugotų vienas kitą.“
(Šv.Koranas-4:34)

Žmona turėtų saugoti savo vyro paslaptis ir vedybinį privatumą. Jo intymios problemos ir trūkumai, kurie galėtų sumenkinti pagarbą jam, neturėtų būti žmonos atskleidžiami, nes ir iš jo yra tikimasi jos garbės saugojimo.

Žmona taip pat privalo saugoti savo vyro nuosavybę. Ji privalo saugoti jo namus ir turtą nuo vagių ar sugadinimo, kiek tik jai išeina. Ji turėtų tvarkyti namų reikalus išmintingai, kad išvengtų nuostolių ar praradimų. Ji neturėtų į namus įsileisti kieno nors, ko jos vyras nemėgsta, ar išlaidauti tam, kam jos vyras nepritaria.

Musulmonė moteris privalo bendradarbiauti ir derintis su savo vyru, tačiau negali būti bendradarbiavimo su vyru, kuris nepaklūsta Dievui. Ji neturėtų pildyti jo prašymų, jei jis nori, kad ši padarytų ką nors neleistina. Vyras taip pat neturėtų išnaudoti savo žmonos, bet būti dėmesingas jos poreikiams ir laimei.

VII. Išvados

Koranas teigia:

„Ir tikintieji, vyras ar moteris, po to, kada Allahas ir Jo Pasiuntinys ką nors paskelbė (jiems), neturėtų turėti pasirinkimo teisės dėl jų sprendimo. Ir bet kas, kas nepaklūsta Allahui ir Jo Pasiuntiniui, tas iš tiesų paklysta akivaizdžioje nuodėmėje.“

(Šv.Koranas-33:36)

Musulmonei moteriai prieš 1400 metų buvo suteikta rolė, pareigos ir teisės, kurias dauguma moterų turi šiandien, netgi Vakaruose. Jos yra iš Dievo ir yra sukurtos saugoti visuomenės balansą; islamas yra išbaigtas gyvenimo būdas.